

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
David Börjesson
010 - 224 10 10 (vxl)
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Beslut om ändrad geografisk utbredning och ändrade föreskrifter av djurskyddsområdet Vombs fure i Lunds kommun

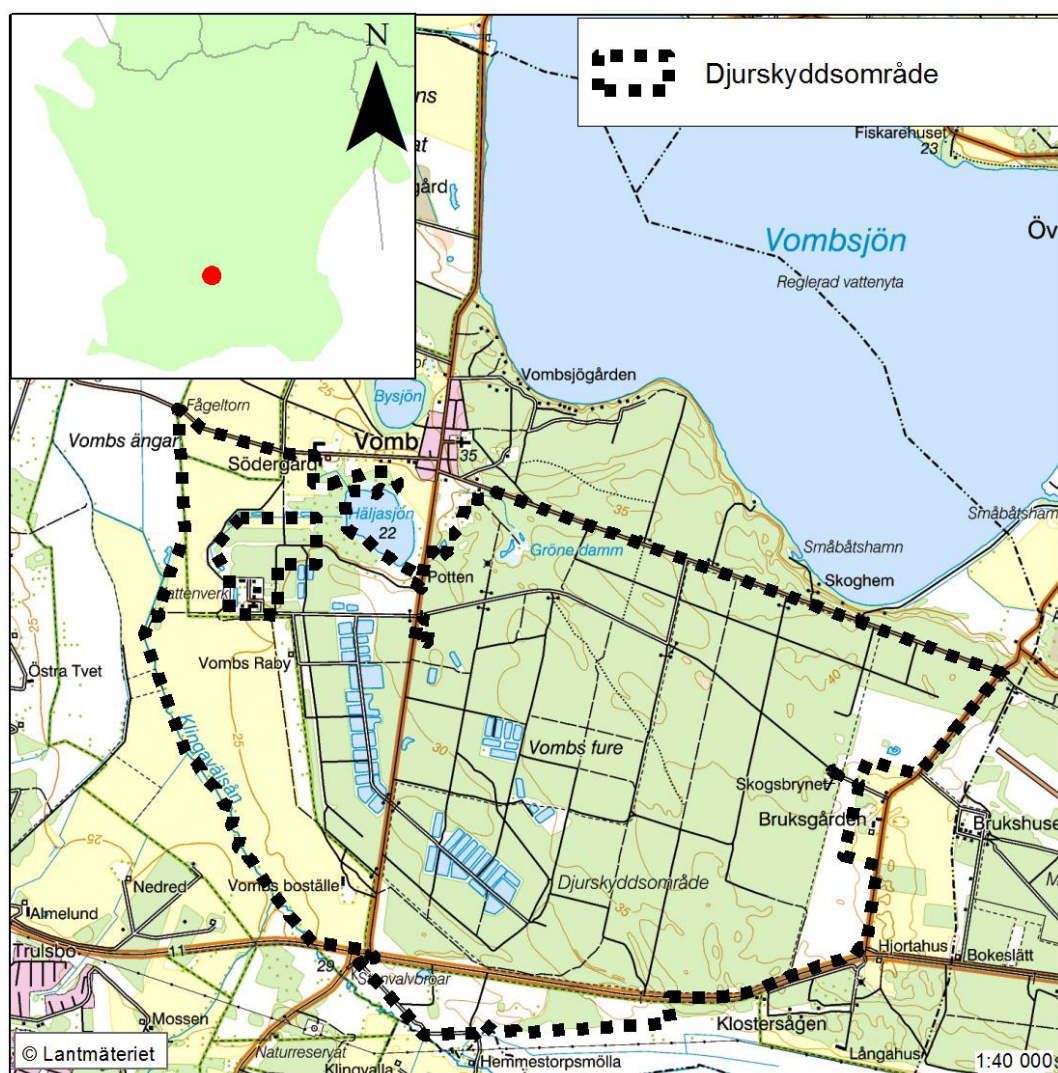
Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 12 § miljöbalken (1998:808) om ändrad geografisk utbredning och ändrade föreskrifter för Vombs fure djurskyddsområde i enlighet med avgränsning på karta (bilaga 1). Djurskyddsområdet ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att trygga syftet med djurskyddsområdet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 12 och 30 §§ miljöbalken.

När detta beslut vinner laga kraft upphävs de föreskrifter som meddelats genom Länsstyrelsens beslut den 15 juni 1992 om skydd för djurlivet för del av Vombs fure i Lunds kommun (Dnr 2320-7977/91, 1281-222).

Naturvårdsförvaltande tillsynsmyndighet för området ska vara länsstyrelsen.

Uppgifter om djurskyddsområdet

Namn	Vombs fure
Kommun	Lunds kommun
NVR-ID ¹	2012221
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägarkategori	Del av Vomb 1:2, del av Vomb 50:73 Kommun, Kommunalägt aktiebolag
Läge	Söder om Vombsjön samt sträckningen mot Klingavälsån
Koordinat centralpunkt	x: 6268461 y: 409551 (SWEREF99)
Areal	1538 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

Syftet med djurskyddsområdet

Syftet med djurskyddsområdet är att bevara och skydda ett område som är av stor betydelse under hela året för den i Sverige unika populationen av nominatunderarten av kronvilt (*Cervus elaphus elaphus*). Området utgör en viktig brunstlokal, kalvnings- och uppehållsmiljö för kronvilt.

Syftet med djurskyddsområdet ska uppnås genom att reglera vilka hund- och friluftaktiviteter som tillåts inom området.

Djurskyddsområdets föreskrifter

Föreskrifter i det gamla djurskyddsområdet:

Det är förbjudet under hela året att utan länsstyrelsens tillstånd

- *utnyttja området för orienteringsverksamhet*

Det är förbjudet att årligen under tiden 15 april – 30 juni

- *färdas eller uppehålla sig inom området annat än på befintliga skogsbilvägar / markvägar*

Ovan angivna föreskrifter upphävs genom detta beslut och ersätts med nya föreskrifter enligt nedanstående.

Föreskrifter med stöd av 7 kap 12 § miljöbalken som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd*:

1. Bedriva jakt med hund

Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom området.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

2. årligen under tiden 15 april – 30 juni färdas eller uppehålla sig annat än på befintliga skogsbilvägar inom delområde A (se bilaga 1)
3. årligen under tiden 25 augusti – 7 oktober färdas eller uppehålla sig annat än på befintliga markväg inom delområde B (se bilaga 1)
4. under hela året beträda delområde C (se bilaga 1)
5. starta eller landa med luftfartyg, eller flyga fjärrmanövrerat obemannat luftfartyg (inklusive modellflygplan) på en höjd understigande 120 meter

Vidare är det utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd*:

6. medföra hund (se undantag nedan)
7. anordna tävling eller annan aktivitet som kan störa växt- eller djurlivet (exempelvis terränglöpning, cykeltävlingar och lägerverksamhet)
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning
9. cykla eller löpträna i terrängen utöver på befintliga skogsbilvägar
10. störa djurlivet, t ex genom närgången fotografering
11. framföra motordrivet fordon på skogsbilvägar
12. parkera annat än på för ändamålet anvisade parkeringsplatser
13. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande mellan kl. 23.00 och kl. 06.00

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna ska ej utgöra hinder för transport utmed riksväg 11 och Vombsvägen (länsväg M 976).

Föreskrifterna ska ej utgöra hinder för drift och underhåll av mark- eller luftledningar.

Föreskrifterna gäller ej för drift och underhåll av Sydvattens anläggningar eller andra åtgärder som krävs för att säkerställa dricksvattenproduktionen.

Föreskrifterna ska ej utgöra hinder för skogs- och jordbruk.

Föreskrifterna gäller ej statlig eller kommunal tjänsteman eller Sydvattens personal vid tjänsteutövning.

Föreskrifterna gäller ej för hästekipage utmed redan befintliga travspår.

Föreskrift nummer 6 gäller ej om person till fots medför kopplad hund under förutsättning att hund hålls med ett maximalt 3 meter långt fysiskt koppel. All övrig hundaktivitet är dock förbjuden även om hund hålls kopplad eller i lina; det innebär exempelvis att spår- och sökträning med hund samt olika former av draghundsport (hundkörning) där hundar är kopplade till släde, kärra, vagn eller cykel är förbjudet inom djurskyddsområdet.

Föreskrift nummer 1, 6 gäller ej vid eftersök av skadat eller fällt vilt vid jakt om hunden står under förarens kontroll med stöd av 17 § jaktförordningen.

Föreskrift nummer 4, 7, 8, 10, 11, 12 gäller ej i samband med jakt.

Föreskrift nummer 8 gäller ej för markägare, upplysningar gällande Sydvattens verksamhet eller anläggningar, tillfällig eller permanent trafikskyltning samt

informationsskyltar om djurskyddsområdet eller naturreservatet och dess gränsmärken.

Länsstyrelsen får, enligt 9 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., lämna dispens* från meddelade föreskrifter, om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med föreskriftens syfte.

* utöver tillstånd eller dispens från länsstyrelsen kan även godkännande från markägare krävas.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter, med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än de i detta beslut meddelade föreskrifterna för området, exempelvis:

- fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen,
- terrängkörningslagen som innebär att körning på barmark i terräng med motordrivet fordon generellt är förbjuden i Sverige.
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Djurskyddsområdet omfattar ett cirka 1500 ha stort område söder och sydväst om Vombsjön i Lunds kommun, och utgörs av Vombs fure samt de öppna fälten mellan Bostället och Raby ner mot Klingavälsån. De öppna fälten ingår även i Klingavälsåns naturreservat.

Vombs fure som under 1600-talet bestod av lövskog utgörs idag av en talldominerad produktionsskog med inslag av gran-, björk- och lärkbestånd. Även lövträd såsom bok, och ek förekommer. De öppna fälten mellan Raby och Bostället som sträcker sig ner mot Klingavälsån nyttjats till viss del som jordbruksmark men ligger i övrigt i träda.

Under 1900-talet utvecklades Vombs fure till en av kärnlokalerna för nominatunderarten av kronvilt (*Cervus elaphus elaphus*) och utgör än idag ett mycket viktigt område för denna art. Dagtid tar de gärna daglega i de ostörda täta skogspartier som finns i Vombs fure och beger sig i skymningen ut på fälten i väster där de söker föda. Skogspartierna i Vombs fure utgör även lämpliga kalvningsområden. Kronviltets kalvning sker under en period som sträcker sig från andra halvan av april och under maj. De öppna fälten har stor betydelse under

brunsten. Kronviltets brunst inträffar från andra halvan i augusti och slutar i början av oktober. Utöver områdets betydelse för kronvilt erbjuder markerna även goda livsmiljöer för flera ovanliga och skyddsvärda insekts-, fågel- och däggdjursarter. Exempelvis grön hedvårtbitare, nattskärre och trollfladdermus.

Skälen för beslutet

Föreskrifterna som införs i djurskyddsområdet syftar till att minska störningar och påverkan på kronvilt orsakade av olika typer av hund- och friluftaktiviteter.

Nominatunderarten av kronvilt, *Cervus elaphus elaphus*, beskrevs år 1746 av Carl von Linné i verket Fauna Svecica. Vid denna tid fanns kronvilt i Götaland och södra Svealand. På grund av hård jakt under slutet av 1700-talet minskade artens utbredningsområde drastiskt, och 1847 fälldes den sista kronhjorten i Västergötland. I början av 1900-talet fanns det uppskattningsvis färre än 100 djur kvar i Sverige, samtliga på några gods i Skåne.

Flera åtgärdsinsatser har under 1900-talet genomförts för att förhindra att den kvarvarande populationen av nominatunderarten i Sverige utrotas, och successivt har stammen ökat men är geografiskt isolerad till Skåne. Övrig förekomst av kronvilt i Sverige kommer ursprungligen från rymningar eller utsättningar från hägn med kronvilt som härstammar från europeiska jakt- och djurparker, och skiljer sig genetiskt från den skånska nominatunderarten.

Genom konventionen om biologisk mångfald har Sverige förbundit sig att bevara inhemska arter och underarter i livskraftiga bestånd för framtiden.

För att säkerställa detta åtagande för nominatunderarten av kronvilt har bland annat en regional förvaltningsplan med tillhörande förvaltningsområde tagits fram och beslutats av länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation. Populationen anses vara livskraftig när den uppgår till 3000 djur före jaktsäsong, under förutsättning att populationen har en jämn könsfördelning och lämplig åldersstruktur.

Populationsutvecklingen följs genom årliga inventeringar och ger samtidigt underlag inför licenstilldelningen inom förvaltningsområdet som reglerar det jaktliga uttaget; en adaptiv och populationsbaserad förvaltning.

Kronvilt är mycket störningskänsligt djur. Vid upprepade störningar riskerar djuren att överge de klassiska daglegorna och förflyttar sig till omkringliggande marker där de kan orsaka oönskad skada på såväl gröda som skog.

Under de senaste decennierna har antalet människor som besöker området kraftigt ökat. Med en ökande mängd besökande ökar även risken för störning på det vilda, inte minst kronvilt. Trots de viltvårdsåtgärder som genomförs i området minskar nyttjandegraden av kronvilt inom skogsområdet i Vombs fure. Därutöver rapporteras årligen om störningar under brunstperioden på de öppna fälten öster om Klingavälsån. Till stor grad beror störningen på vilken typ av friluftaktivitet som sker och hur den bedrivs. De aktiviteter som anses ha störst negativ påverkan är hundrastning, spårträning med hund, draghundskörning, lägerverksamhet, geocaching, cykling eller löpning i terrängen. Även andra aktiviteter såsom

kronviltskådning och naturfotografering kan kraftigt störa kronviltet om det bedrivs på ett olämpligt sätt.

Länsstyrelsen väljer att förse föreskrifter gällande beträdnadsförbud samt luftfartyg (föreskrift 2-5) med dispenskrav med anledning av kronviltets störningskänslighet. De övriga föreskrifterna väljer länsstyrelsen att förse med tillståndsplikt. Detta innebär att det inom djurskyddsområdet kommer vara möjligt att ansöka om tillstånd för de aktiviteter som regleras genom föreskrifterna. Vid en prövning ska hänsyn tas till eventuella övriga aktiviteter inom området, tid på året samt om det finns delar av området som behöver undantas från tillstånd. De årliga inventeringarna av kronvilt i området medför att situationen inom området kontinuerligt kommer att utvärderas.

Ärendets handläggning

1992 inrättades ett djurskyddsområde inom delar av Vombs fure med syfte att åstadkomma ostörda kalvnings- och uppehållsmiljöer för nominatunderarten av kronvilt. Föreskrifter för detta område innebär att orienteringsverksamhet generellt är förbjudet under hela året, och att det under tidsperioden 15 april – 30 juni är förbjudet att färdas eller uppehålla sig inom området annat än på befintliga skogsbilvägar/markvägar.

För att ytterligare förbättra förutsättningarna för en stark kronviltstam i området har en viltvårdsplan tagits fram på uppdrag av Malmö Stad och Lunds kommun. Genom de årliga inventeringarna av kronhjort har utvecklingen i bland annat Vomb noggrant kunnat följas. Under senare år har det noterats att trots de viltvårdsåtgärder som genomförs i området minskar nyttjandegraden av kronvilt i Vombs fure. Samtidigt uppmärksammas hur området nyttjas i allt högre utsträckning av olika former av aktiviteter, och kopplingen mellan störning och minskad förekomst av kronvilt finns. På grund av områdets betydelse för kronvilt ser nu länsstyrelsen behov för att stärka skyddet för arten.

Enligt 24§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska ett förslag till naturreservat eller djurskyddsområde föregås av att ägare och innehavare av särskild rätt till marken föreläggs att yttra sig över förslaget innan beslut fattas. Enligt 25 § samma förordning ska länsstyrelsen och kommunen samråda med varandra innan de fattar beslut om dessa områdesskydd.

Länsstyrelsen skickade den 6 december 2017 ut föreläggande om yttrande över förslag till bildande av djurskyddsområdet Vombs fure i Lunds kommun. Utifrån inkomna synpunkter och vidare dialog med intresseorganisationer, kommuner, verksamhetsutövare och markägare har beslutet till viss del justerats. En sammanställning av inkomna yttranden samt länsstyrelsens bemötande ges i bilaga 2.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att området bör avsättas som djurskyddsområde av ovan redovisade skäl. Länsstyrelsen finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25§ miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om föreskrifter för att skydda områdets naturvärden.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt kommunens översiktsplan med tillhörande granskningsyttrande från länsstyrelsen. Området är inte detaljplanelagt.

Intresseprövning och konsekvensutredning

Det föreslagna djurskyddsområdet berör områden som är klassade som riksintresse för vattenförsörjning, riksintresse för friluftsliv, riksintresse för naturvård samt Natura 2000.

Riksintresse för friluftsliv

Länsstyrelsen gör bedömning att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Framförallt berörs olika former av hundaktiviteter, löpning och cykling i terräng samt viss naturfotografering. Dessa aktiviteter har ökat i frekvens inom delar av området vilket orsakat allvarliga störningar på kronviltet. Föreskrifter som reglerar dessa aktiviteter anses därför nödvändiga att införa. Restriktionerna är däremot inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området. Möjlighet ges även att söka tillstånd för vissa aktiviteter som regleras med föreskrifter.

Riksintresse för vattenförsörjning

Inom djurskyddsområdet ligger Vombverket vilket är ett vattenverk som ägs och drivs av det kommunalägda bolaget Sydwater. Dricksvatten produceras i verket genom konstgjord infiltration av råvatten och utgörs av vattenverket med ett tillhörande system av infiltrationsdammar samt brunnsområden. Vombverket utgör en mycket viktig samhällsfunktion som dricksvattenproducent i Skåne och försörjer 400 000 invånare med dricksvatten. Anläggningen samt närliggande markområde är därför klassat som riksintresse för vattenförsörjning.

Själva vattenverket med utbyggnadsområde omfattas inte av djurskyddsområdet, däremot ligger infiltrationsdammar och brunnsområdet inom området.

Anläggningarna ligger centralt i djurskyddsområdet och kronvilt passerar de här delarna av området vid vandring mellan de öppna fälten i väster och skogsområdena i öster inom Vombs fure. Syftet med att inkludera dessa delar av dricksvattenanläggningen är att inte riskera att de aktiviteter som djurskyddsområdets föreskrifter förbjuder koncentreras till dessa anläggningar. Om

så skulle ske riskerar dels en viktig aspekt för syftet med djurskyddsområdet gå förlorat, och dels öka risken för oönskad aktivitet vid vattenverkets anläggningar. Eftersom djurskyddsområdet enbart syftar till att minska risken för störning av olika friluftslivs- och hundaktiviteter har undantag gällande Sydvattens verksamhet förts in i detta beslut (se *Undantag från föreskrifter*). Djurskyddsområdet samt dess föreskrifter ska således ej motverka Sydvattens möjlighet att följa de lagkrav som ställs för dricksvattenproduktion. I händelse av att Sydvatten behöver stängsla in delar av sitt markinnehav för att säkerställa verksamhetens dricksvattenproduktion ska inte djurskyddsområdet med tillhörande föreskrifter verka hindrande. Vid eventuell miljöprövning av en sådan åtgärd måste däremot gällande miljölagstiftning följas. I miljölagstiftningens nuvarande form innebär detta ett samråd med länsstyrelsen (MB 12 kap 6§).

Länsstyrelsen gör bedömningen att djurskyddsområdet samt dess föreskrifter ej verkar negativt på Sydvattens verksamhet och inte heller står i strid med nuvarande riksintresse för vattenförsörjning.

Riksintresse för naturvård samt Natura 2000-område

Länsstyrelsen gör bedömningen att djurskyddsområdet samt dess föreskrifter har en positiv inverkan för såväl riksintresse för naturvård som natura 2000-områdets naturvärden.

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett djurskyddsområde i området samt att besluta om föreskrifter för att skydda områdets värden.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen, Växjö tingsrätt, se bilaga 3.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av landshövding Annelie Hulthén. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, chef för naturskyddsenheten Cecilia Backe, chef för vattenenheten Kristian Wennberg, chef för naturprövningsenheten Helena Holmgren, länsassessor Caroline Tornhill, naturvårdsförvaltare Jörgen Nilsson och miljöhandläggare David Börjesson, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Annelie Hulthén

David Börjesson

Bilagor

- 1 Karta – djurskyddsområdet Vombs fure
- 2 Remissyttranden över föreläggandet av den 6 december 2017 gällande förslag på beslut av djurskyddsområdet Vombs fure samt länsstyrelsens bemötanden
- 3 Hur man överklagar
- 4 Sändlista (publiceras ej på länsstyrelsens hemsida)

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

